

Raport cu privire la dezvoltarea socio-economică a raionului în anul 2022, reieșind din Strategia de dezvoltare a raionului Rîșcani pentru perioada 2021-2025

Acest raport este un instrument de bilanț, prin care sunt prezentate rezultatele Planului de acțiuni pentru anul 2022 al Strategiei, constituind un document cuprinzător, care reflectă valorile comunității locale și stabilește obiectivele strategice, prezintă viziunea asupra viitorului raionului și indică direcțiile principale de dezvoltare, printr-o succesiune de proiecte care stimulează procesul de evoluție.

Pentru realizarea viziunii strategice expuse în Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a raionul Rîșcani, activitățile tuturor factorilor implicați în procesul de dezvoltare locală au fost orientate spre realizarea acestor 5 direcții strategice:

- ❖ Dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare, asigurarea eficienței energetice și amenajarea teritoriului, prin implementarea, dezvoltarea și eficientizarea infrastructurii de utilități publice de calitate;
- ❖ Dezvoltarea sectorului economic prin atragerea investițiilor în industrie, agricultură și turism, prin asigurarea condițiilor pentru crearea unor activități economice rentabile, sporind totodată numărul locurilor de muncă în localitate;
- ❖ Îmbunătățirea calității serviciilor și dezvoltarea infrastructurii sociale și sănătate publică, prin optimizarea sistemului de sănătate și protecție socială a raionului Rîșcani.
- ❖ Dezvoltarea sectorului educațional, promovarea politicilor de tineret, prin modernizarea, dezvoltarea și eficientizarea sistemului de educație și fructificarea valorilor cultural-istorice, prin reabilitarea, modernizarea infrastructurii culturale și de agrement, punerea în valoare a patrimoniului cultural.
- ❖ Protecția mediului ambiant și îmbunătățirea calității managementului deșeurilor, prin informarea și implicarea populației în vederea utilizării raționale a resurselor naturale.

În anul 2022, Președintele raionului Rîșcani a participat la toate întrunirile ce au vizat stabilirea priorităților, obiectivelor pe termen mediu și lung în vederea definirii planului strategic de acțiuni de dezvoltare socio-economică durabilă a raionului Rîșcani.

Nemijlocit Consiliul Raional Rîșcani este identificat în diverse programe de dezvoltare ale raionului, contribuind cu mijloace financiare pentru infrastructura drumurilor, dezvoltarea localităților rurale, centrelor de sănătate și asistență socială, instituțiilor de învățământ și culturale, precum și susținerea mediului ambiant.

Stimați consilieri!

Ca șef al administrației publice raionale, Președintele raionului Rîșcani răspunde de buna funcționare a compartimentelor de specialitate din aparatul Președintelui, precum și a serviciilor publice de specialitate și a instituțiilor subordonate. Reprezintă raionul în relații cu celelalte autorități publice, cu persoane fizice și juridice din țară și parteneri din străinătate.

În executarea atribuțiilor cu care este investit președintele raionului, în anul 2022 au fost emise 215 de dispoziții de bază, 285 dispoziții de personal, 47 dispoziții de deplasare, și 120 dispoziții pentru șefii subdiviziunilor Consiliului Raional și a conducătorilor instituțiilor fondator al cărora este Consiliul Raional.

La secretariat au fost înregistrate 2067 scrisori și au fost expediate 549.

O atenție sporită se acordă examinării petițiilor cetățenilor adresate Președintelui raionului Rîșcani. Astfel, în perioada anului 2022 au fost înregistrate 86 petiții și 54 solicitări pentru audiență.

În anul 2022, Consiliul raional Rîșcani, ca autoritate deliberativă, s-a întrunit la inițiativa președintelui, în 2 ședințe ordinare și 4 ședințe extraordinare. La cele 6 ședințe ale Consiliului

raional au fost adoptate 100 decizii, inclusiv pe domenii: economic 24, social 57, altele 19.

În contextul activităților cu actele, menționez că Serviciul Arhivă a preluat documente la păstrarea de stat din 15 instituții, a acordat asistență metodică și consultativă în organizarea procesului de ordonare a documentelor în 17 instituții cu 621 dosare cu păstrare permanentă, a examinat și coordonat nomenclatoarele la 14 instituții. În anul 2022 serviciul a primit și înregistrat spre executare 475 solicitări ale cetățenilor.

În continuare, Vă vom informa despre acțiunile realizate, pe fiecare domeniu în parte:

Bugetul raional

În anul 2022 în bugetul consolidat au fost acumulate venituri în sumă de 422 mil. 183 mii lei și constituie 97,4% față de prevederile anuale în sumă de 433 mil. 665 mii lei, sau cu 54 mil. 89 mii lei mai mult față de anul precedent.

Suma transferurilor primite de la bugetul de stat este mai mică față de prevederile anuale cu 19 mil. 392 mii lei și constituie 94,6 la sută din prevederile anuale în sumă de 360 mil. 530 mii lei. Față de anul precedent am primit mai multe transferuri cu 17 mil. 28 mii lei.

Partea de cheltuieli este executată la nivel de 91,7 la sută în sumă de 428 mil. 809 mii lei. Neexecutarea mijloacelor bugetare formează suma de 38 mil. 632 mii lei cu ponderea de 8,3% din cheltuielile prevăzute, în sumă de 467 mil. 442 mii lei.

Pentru anul 2023 bugetul consolidat este aprobat în sumă de 429 mil. 192 mii lei și este mai mic cu 46 mil. 394 mii lei față de anul precedent. În anul 2023 sunt stabilite mijloace financiare de la bugetul de stat pentru cheltuieli capitale în sumă de 14,5 mil. lei. Acestea sunt mijloace neexecutate în anul precedent conform programului național "Satul European".

Investiții capitale

În domeniul investițiilor capitale, prioritatea strategică a continuat să fie modernizarea infrastructurii drumurilor, realizându-se investiții importante concretizate în practică prin lucrări de reabilitare și întreținere a drumurilor publice raionale în volum total de **15668,2 mii lei**, pentru următoarele drumuri:

Nr. drum.	Denumirea drumurilor	Suma executată mii lei	Descrierea acțiunilor
L 121	Mihăileni – Nicoreni	1096,5	Îmbrăcăminte din beton asfaltic L 121 – Mihăileni – Nicoreni (4230 m ²)
L 135	Pîrjota- Borosenii Noi – Mihăilenii Noi	1453,1	Îmbrăcăminte din beton asfaltic L 135 – Pîrjota- Borosenii Noi – Mihăilenii Noi (4400 m ² ,
L136	M5 drum de acces spre s. Rămăzani;	1979,2	Îmbrăcăminte din beton asfaltic L136 M5 drum de acces spre s.Rămăzani (3000 m ² ,
L 147	Șaptebani – Gălășeni R7;	1395,1	Îmbrăcăminte din beton asfaltic L 147 – Șaptebani – Gălășeni R7(4900 m ²)
L 151	Rișcani – G 26 (str. Gagarina);	4042,1	Îmbrăcăminte din beton asfaltic L 151 Rișcani – G 26 (str. Gagarina), (11474,0 m ²)
L 151	Rișcani – G 26 (str. Gagarina);	292,7	Lucrări de pavare(365 m ²)
L 151	Rișcani – G 26 (str. Gagarina);	57,7	Demontarea bordurilor (828 m/l)
L 158	M5 Drum de acces spre s. Aluniș	255,6	Amenajarea trotuarului (260 m ²)
L 158	M5 Drum de acces spre s. Aluniș	1662,5	Îmbrăcăminte din beton asfaltic (2500m ²)
L 162	Montarea rigole din beton M 5 Corlăteni – Singureni;	310,8	Montate rigole de beton (170 m)

L 153 G 18	Lucrări de pavare drum de acces spre or. Rîșcani (str. Cotovschii)	237,3	Lucrări de pavare 470 m ²
L 153 G 18	Lucrări de pavare drum de acces spre or. Rîșcani (str. Cotovschii)	295,8	Amenajarea pavajului 255 m ²
*	Întreținerea drumurilor raionale	2016,7	-
14	Marcaj rutier	272,8	4909,5 m ²
15	Indicatoare rutiere	233,9	54 buc.
16	Supravegherea tehnică	66,4	-
*	Total	15668,2	

În anul 2022 a fost instalată o stație de așteptare a transportului public în s. Malinovscoe în sumă de 238,84 mii lei, mijloace financiare alocate de către S.A. ”Drumuri Rîșcani”.

Investițiile din cadrul proiectului: ”**Dezvoltarea infrastructurii de afaceri prin amenajarea pieței regionale angro și a spațiilor destinate activităților non- agricole în raionul Rîșcani**”, au fost direcționate spre următoarele lucrări:

- Stația de epurare a apelor pluviale și reziduale (**construcția canalizării**)- 1316,4 mii lei;
- Acces interior: **Construcția drumului de acces** – 246,3 mii lei;
- Construcția blocului sanitar – 970,1 mii lei;
- Planificarea pe verticală – 1421,6 mii lei;
- Servicii de montare a sistemului antiincendiar -175,7 mii lei;
- Lucrări de construcție a turnului de apă (**Castele tip de apă din oțel PG1 și PG2**) – 2038,4 mii lei;
- Lucrări de pavare, trotuar – 162,3 mii lei.

Activitățile din acest domeniu au fost realizate, în conformitate cu planul de acțiuni și monitorizate în derularea etapelor de implementare a lucrărilor.

În anul 2022 pentru **primăriile din raion** au fost alocate mijloace financiare din bugetul raional pentru dezvoltarea localităților în diverse domenii în jur de **1939,9 mii lei** și anume:

Contribuții la finanțarea proiectelor pentru 3 primării în sumă totală de **574,2 mii lei**:

1. **Primăria Aluniș** – procurarea cazanului pentru grădinița din s. Aluniș – 124,0 mii lei;
2. **Primăria Mihăileni** – contribuții pentru proiectul „Mă implic” – 126,0 mii lei
3. **Primăria Răcăria** - contribuții la proiectul reparația capitală a grădiniței de copii din s. Răcăria – 324,2 mii lei;

Infrastructura de alimentare cu apă a fost reabilitată în 3 localități din mediul rural, suma totală constituind **253,3 mii lei**;

1. **Primăria Gălășeni** – Montarea și racordarea rezervorului la apeduct din s. Mălăiești – 50,0 mii lei;
2. **Primăria Hiliuți** – Restabilirea fântânii arteziene – 150,0 mii lei;
3. **Primăria Pociumbeni** – Reparația fântânii arteziene – 53,3 mii lei;

În cadrul proiectelor de reabilitare a sistemelor de iluminat public în 2 localități ale raionului, din bugetul raional au fost investiți **170,9 mii lei** pentru iluminare stradală și extinderea rețelelor de iluminare stradală;

1. **Primăria Braniște** – Iluminarea stradală – 20,9 mii lei;
2. **Primăria Zăicani** – Iluminarea stradală – 150,0 mii lei;

În cadrul lucrărilor de construcții, reparații și amenajare în 6 localități au fost investite din bugetul raional **941,5 mii lei**.

1. **Primăria Rîșcani** – Reparația Casei de Cultură or. Rîșcani – 300,0 mii lei
- amenajare a teritoriului – 43,0 mii lei;
2. **Primăria Costești** – Amenajarea terenului de joacă în s. Proscureni – 63,8 mii lei;

3. **Primăria Borosenii Noi** – Amenajarea teritoriului (Reparația trotuarelor) – 75,0 mii lei;
4. **Primăria Grinăuți** - Amenajarea gunoiștei – 50,0 mii lei;
5. **Primăria Petrușeni** - Amenajarea teritoriului (Construcția pavajului) – 111,7 mii lei;
6. **Primăria Văratice** – Procurarea pavajului – 298,0 mii lei

Serviciul Arhitectură

În perioada anului 2022 au fost prestate servicii în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului, elaborându-se următoarele acte și documente:

- Procese verbale de recepție finală –180, inclusiv: persoane fizice –167 și persoane juridice – 13
- Certificat de urbanism informativ - 171
- Certificat de urbanism de proiectare – 95
- Autorizații în construcție – 146
- Autorizație de desființare – 23
- Proiecte – 10

În anul 2022 s-a investit la construcția a 167 de obiecte de către persoanele fizice în sumă de 8387,5 mil. lei. La fel, s-au construit 13 obiecte în domeniul social, agro-industrial, comerț și prestare a serviciilor cu suma de investiții 4192,8 mil. lei.

AGRICULTURA

Un segment important în economia raionului este **sectorul agrar**.

În perioada anului 2022, Administrația raionului, Secția Agricultură și Alimentație, în comun cu Serviciile Desconcentrate de specialitate și în strânsă colaborare cu autoritățile Administrației Publice Locale din unitățile administrativ-teritoriale și-a îndreptat activitatea spre dezvoltarea, în continuare, a complexului agroindustrial raional, obținerea unei producții competitive.

Întru executarea prevederilor Planului de acțiuni, funcționarii secției au prestat servicii de informare a agenților economici privind aprovizionarea cu mijloace fixe și circulante, servicii de consultanță în domeniul tehnologiilor de cultivare a culturilor agricole anuale, plantațiilor multianuale, de creștere și întreținere a animalelor.

Au fost organizate și desfășurate 12 seminare cu producătorii agricoli din ramura fitotehniei, dintre care 7 seminare doar teoretice și 5 cu ieșirea în câmp. Cu producătorii agricoli din ramura zootehniei au fost desfășurate 5 seminare: dintre care 3 seminare teoretice și 2 cu ieșirea în teritoriu.

Pe parcursul anului 2022 s-a efectuat permanent monitorizarea lucrărilor agricole în teritoriu, colectarea și generalizarea datelor privind recoltarea producției agricole și prezentarea informației corespunzătoare organelor ierarhic superioare și totodată informarea în mass-media despre activitățile agricultorilor în sectorul agrar, bazându-ne pe analizele săptămânale, lunare, trimestriale și anuale.

Volumul global al producției agricole în sectorul agrar în toate categoriile de gospodării la prețurile curente constituie estimativ 979 mil. 869 mii lei, inclusiv: ramura fitotehniei - 838 mil. 647 mii lei; ramura zootehniei – 141 mil. 222 mii lei. Comparativ cu anul 2021, volumul global în sectorul agrar s-a micșorat cu 438 mil. 990 mii lei.

În ramura fitotehniei s-au obținut următoarele rezultate: s-au recoltat cereale de I grupă, leguminoase și rapiță, de pe o suprafață de 16362 ha inclusiv:

- Grâu de toamnă -11036 ha;
- Orz - 2382 ha;
- Rapiță - 2828 ha;
- Mazăre - 116 ha.

În raion de pe suprafața de 13418 ha de grâu și orz s-a recoltat producția globală de 40835 tone, productivitatea medie constituie 3,05 t/ha.

Comparativ cu anul 2021 s-a micșorat productivitatea cu 1,92 t/ha.

Rapiță de pe suprafața de 2828 ha, s-au recoltat 5599 tone, productivitatea medie fiind de 1,98 t/ha.

Mazăre de pe suprafața de 116 ha s-au recoltat 198 tone, productivitatea medie fiind de 1,71 t/ha.

La recoltarea culturilor târzii:

De pe suprafața de 13594 ha de floarea soarelui s-au produs 23245 tone, productivitatea medie fiind de 1,71 t/ha. Soia de pe suprafața de 2291 ha s-au produs 3024 tone, productivitatea medie - 1,32 t/ha. Porumb marfă de pe suprafața de 15034 ha s-au produs 39088 tone, productivitatea medie - 2,6 t/ha. Sorg pentru boabe de pe suprafața de 225 ha s-au produs 749 tone, productivitatea medie - 3,33 t/ha. Sfecla de zahăr de pe suprafața de 1278 ha s-au obținut 52730 tone, productivitatea medie - 41,26 t/ha.

Raionul dispune de 2889 ha de livezi dintre care: 847 ha livezi cu termen expirat, 1634 ha sunt pe rod, 408 ha livezi tinere. Din suprafața de livezi pe rod și tinere 215,3 ha plantații intensive și 153,4 ha plantații superintensive. Supuse recoltării au fost: Măr 1154 ha, s-a produs 12232 tone, productivitatea medie 10,6 t/ha; Prun 199 ha, s-a produs 2388 tone, productivitatea medie 12 t/ha; Cireș 130 ha, s-a produs 568 tone, productivitatea medie 4,36 t/ha; Vișin 32 ha, s-a produs 144 tone, productivitatea medie 4,5 t/ha; Gutui 10,36 ha, s-a produs 82 tone, productivitatea medie 8 t/ha, Piersic 9 ha, Nuc 53,56 ha, Alun 27 ha, Cătină 19,68 ha.

În raion există șase agenți economici care dispun de depozite frigorifice cu capacitatea de depozitare de 6100 tone, unde în toamna anului 2022 au fost depozitate 3570 tone mere.

În anul 2022 legumele au ocupat o suprafață de 99 hectare, s-au produs 3281 tone de legume cu productivitatea medie 33,15 t/ha.

Respectând procedura din Regulamentul cu privire la clasificarea Situațiilor Excepționale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de Situații Excepționale, aprobat de H.G. nr.1076/2010, inclusiv a îndrumarului metodic cu privire la evaluarea gradului de afectare a culturilor agricole urmare a calamităților naturale, s-a constatat că în totalmente în raion au fost afectate de:

- seceta din toamna anului 2021, primăvara anului 2022, orz de toamnă 61 ha; - îngheț din 17-19 aprilie anul 2022, livezi de măr 25.35 ha, livezi de prun 26 ha, livezi de cais 2.83 ha, sfecla de zahăr 45 ha;

- ploii torențiale cu grindină și rafale puternice de vânt din 02 iunie anul 2022, livezi de măr 2.8 ha, livezi de prun 27.6 ha;

- seceta din lunile iunie, iulie, august anul 2022, floarea soarelui 2673.78 ha, porumb 5155.5 ha, soia 761.31 ha, sfeclă de zahăr 609.45 ha, sorg 110.4 ha, lucernă 13 ha, livezi 51.13ha.

Prejudiciul cauzat producătorilor agricoli în urma calamităților naturale care au avut loc pe parcursul anului 2022 constituie 161 907 883 lei.

Pentru roada anului 2023 sunt semănate următoarele suprafețe:

Grâu de toamnă – 11867 ha, Orz de toamnă – 1772 ha, Rapiță – 3416 ha.

În sectorul zootehnic:

Conform datelor statistice la fermele din sectorul asociat, la 01.01.2023 s-a produs:

- Lapte – 560 tone, Carne – 115 tone, Ouă – 19 mil. 248 mii bucăți.

Spre marele nostru regret în ultimii ani se micșorează considerabil efectivul de animale și evident că se micșorează volumul și productivitatea produselor de origine animalieră în raionul nostru cât și în toată republica.

Un suport deosebit din partea statului în direcția susținerii sectorului agrar prin creșterea competitivității sectorului agroalimentar, restructurare și modernizare, în măsura posibilităților este subvenționarea investițiilor în agricultură.

Pe parcursul anului 2022, producătorii agricoli din raionul Rîșcani, AIPA a acordat subvenții în sumă de 39 mil. 399 mii lei, pe 295 dosare din care: 9 dosare sectorul Zootehnic, suma acordată 2 mil. 645 mii lei, solicitanților de plăți directe per cap de animal.

Mediul de Afaceri

O importanță majoră în dezvoltarea raionului îi revine antreprenoriatului. IMM-urile contribuie nemijlocit la crearea ofertelor de muncă, contribuie la creșterea exporturilor, favorizează crearea și implementarea inovațiilor și a noilor tehnologii. În comparație cu

întreprinderile mari, IMM-urile sunt mai flexibile, reacționează mai operativ la schimbarea mediului de afaceri și la cerințele crescânde ale pieței.

Este o oportunitate benefică pentru micul business de a spori nivelul de cunoștințe în domeniul dezvoltării antreprenoriatului, organizând programe de instruire destinate antreprenorilor de orice vârstă ce practică sau intenționează să practice activități economice eficiente.

În această ordine de idei, Secția Economie în comun cu Organizația pentru Dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, a contribuit la promovarea și implementarea diferitor programe, cum ar fi: **Programului „START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă”, „IFAD”, „PARE 1+1”, „PARE 1+2”, „Gestiunea Eficientă a Afacerii”, „Digitalizarea IMM”, „Femei în afaceri” și Programul de Ecologizare, Transformare Digitală, „Creștere și Internaționalizare a Întreprinderilor”, „Retehnologizare și Eficiență Energetică”, „Fondul de Garantare a Creditelor”.**

Pe parcursul anului 2022, 17 antreprenori au beneficiat de 4 programe de suport antreprenorial, implementate de către ODA având beneficiari din diferite domenii de activitate din raionul Rîșcani, după cum urmează:

Programul de Atragere a Remitentelor în Economie ”PARE 1+2” – 4 proiecte, respectiv 4 agenți economici au beneficiat de grant, în suma totală de 980 272 lei și anume:

SRL ”Manzania”, s.Moșeni, domeniul de activitate – agricultura, prestarea serviciilor;

SRL ”Movio Solutions”, or. Rîșcani, domeniul de activitate – agricultură;

SRL ”DAV-GHELDAR”, s.Recea”, domeniul de activitate – Întreținerea și reparația autovehiculelor;

SRL ”AGROFERMIER-CIBOTARU”, s.Mihăileni, domeniul de activitate - creșterea culturilor tehnice și cerealiere.

Programul ”Start pentru Tineri: o afacere durabilă la tine acasă” – 2 agenți economici au beneficiat de grant, în suma totală de 383 932 mii lei și anume:

SRL ”EUROGAZ STANDARD”, or.Rîșcani, domeniul de activitate – prestări servicii;

Șatcovschi Mihail (pers.fizică), sat. Nihoreni, domeniul de activitate – industria prelucrătoare.

Fondul de Garantare a Creditelor – 11 agenți economici, cu domeniul de activitate - agricultura, industria, comerțul și construcțiile, au beneficiat de garanții financiare, acordate în sumă totală de 12 956 000 lei.

Pe parcursul anului, s-au realizat cursuri de instruire antreprenorială on-line pentru toate programele de suport antreprenorial, au participat 72 de persoane.

S-a organizat un seminar of-line de instruire cu tematica „Prezentarea programelor ODA de susținere a IMM- lor”, unde au participat 32 persoane.

În cadrul **Programelor oferite de ODA**, pe parcursul anului 2022 au fost instruite 19 persoane din raionul Rîșcani. Prin aceste instruirii beneficiarii programului și-au sporit abilitățile de adaptare la noile schimbări ale mediului de afaceri.

Implementarea programelor sus menționate vor spori activitatea antreprenorială, vor contribui la crearea locurilor noi de muncă, la creșterea defalcărilor în buget, la atragerea capitalului autohton și străin în producție, dezvoltarea pieței locale, înregistrarea pe piața mondială.

Întru susținerea și promovarea antreprenoriatului, s-a organizat concursul pentru conferirea titlului **”Cel mai bun antreprenor al anului 2021 din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii”** la nivel raional. Ca rezultat au fost selectați și menționați 7 învingători pentru 5 nominalizări:

I. „Cel mai bun antreprenor în sfera de producție”

Bold Arcadie - director SRL „Fluxmeșter-V.A”,

Badrajan Vladimir -director SC „ Primaterax-Nord” SRL,

Angeluță Gheorghe - director, SA „Lactis”

II.”Cel mai bun antreprenor în sfera comerțului” au fost decernați:

Gamețchi Adela, director, I.I. ”Gamețchi Adela”,

Caț Dmitrii, director, ÎI ”Fascinație-Caț”

III.”Cel mai bun antreprenor în sfera prestări servicii” au fost menționați:

Verhovețchi Anatolie , director, SRL ”Autovertrans”,

Marin Oțel, director, SRL ” Oțel- Auto”

IV.”Cel mai bun antreprenor – inovator”, a fost menționat:

Bold Arcadie - director SRL „Fluxmeșter-V.A”,

V.”Pentru integrarea activă în societate” a fost menționat:

Ciobanu Anatolie, director, SRL ”Narzan”,

VI.”Cel mai bun antreprenor – femeie” a fost decernată:

Gamețchi Adela, director, I.I. ”Gamețchi Adela”,

VII. „Cel mai tânăr antreprenor”:

Gheorghita Igor, conducător, GȚ „Gheorghita Igor”.

Facilitarea participării întreprinderilor mici și mijlocii la expoziții, târguri, naționale și internaționale impulsionază dezvoltarea sectorului economic. În cadrul acestui program, în anul 2022 din raion, au participat 5 companii la 26 expoziții naționale și regionale. În cadrul expozițiilor internaționale specializate ”Moldagrotech”, ”Farmer” și a târgului ”Toamna de Aur”. Cu standuri expoziționale aparte a participat și Consiliul Raional Rîșcani.

Angajații Consiliului Raional în anul 2022, au ghidat și activitatea Biroului Comun de Informații și Servicii, care este la al 10-lea an de activitate.

Pe parcursul anului au fost acordate consultări la 298 beneficiari, inclusiv femei – 160, bărbați – 138, în domeniul asigurării sociale, asistență socială, cadastru, deschiderea locurilor de muncă, inițierea și dezvoltarea afacerilor și altele.

Conform datelor din Registrul de stat al persoanelor juridice, în raza teritorială a raionului Rîșcani, pe parcursul anului 2022 au fost înregistrate 50 întreprinderi: 35 Societăți cu Răspundere Limitată și 14 Întreprinzători Individuali și au fost radiate din Registru - 60 întreprinderi (32 Întreprinzători Individuali, 23 Societăți cu Răspundere Limitată, 2 Societăți pe Acțiuni, 3 Cooperative Agricole de producție).

EDUCAȚIA

Reteaua instituțiilor de învățământ în anul de studii 2022-2023

Total instituții de învățământ – 74

Inclusiv:

- preșcolar – 43 instituții de educație timpurie și 2 centre comunitare
- gimnaziile – 19; licee – 8; școli complementare – 2

Învățământul preșcolar

Total copii – 2065, Rata instituționalizării (%) - 67 %

Învățământ primar/gimnazial/liceal- 5190 elevi instruiți în 310 clase

(media elevi clase- 16,7)

Învățământul primar

Total elevi – 2 116; Total clase – 128; Media elevi/clase- **16,5**

Învățământul gimnazial

Total elevi – 2 636; Total clase – 163; Media elevi/clase- **16,2**

Învățământul liceal

Total elevi – 438; Total clase pe profilurile existente –31; Media elevi/clase- **14,1**

Cadre didactice

Total cadre didactice – 860

- Cu grad didactic superior – 6, ce constituie 0,7%
- Cu grad didactic unu – **97**, ce constituie 11%
- Cu grad didactic doi – **392**, ce constituie 46%
- Fără grad didactic – **365**, ce constituie 46%
- Tineri specialiști – **7 cadre cu statut special**
- Cu vârstă postpensionară la 01.09.2022 - **127 cadre didactice**, ce constituie 15%.

Învățământul extrașcolar/complementar este realizat preponderent în instituțiile CCC Rîșcani, ȘS Rîșcani și în cadrul cercurilor și secțiilor sportive în instituțiile de învățământ :

- Centrul de Creație al Copiilor Rîșcani -16 cercuri, 46 de grupe cu 586 de elevi (inclusiv 274 de elevi în 6 filiale);
- Școala de Sport Rîșcani– 36 de grupe cu 526 de elevi (inclusiv 12 filiale);
- 15 instituții preuniversitare – 36 de secții sportive cu 645 de copii;
- 11 instituții preuniversitare – 50 de cercuri cu 1013 de copii;

Alimentația

De alimentație beneficiază 100% de copii instituționalizați în IET. Dintre aceștia 63 de copii sunt scutiți de plata pentru alimentație. În toate instituțiile de învățământ preșcolar alimentația este organizată de 3 ori pe zi.

Din cele 27 de instituții de învățământ din raion, începând cu 01.09.2022 din ciclul : primar - s-au alimentat 2123 de elevi, ce constituie 100%; gimnazial - s-au alimentat 224 de elevi, ce constituie 8,5%; liceal - s-au alimentat 22 de elevi, ce constituie 5%.

Alimentația elevilor **din familii socialmente vulnerabile:**

din 254 de elevi din învățământul primar se alimentează toți elevii (100%) ; din 350 de elevi, învățământul gimnazial se alimentează doar 24 elevi (7 %); din 53 de elevi din învățământul liceal se alimentează 1 elev (2%).

Alimentația **elevilor transportați** din instituții: din 239 de elevi, din ciclul primar se alimentează 239 (100%); din 281 de elevi din ciclul gimnazial se alimentează 68 (24%); din 58 de elevi, ciclul liceal se alimentează 4 elevi (7%).

Patru gimnazii din raion alimentează copii din ciclul gimnazial (*gimn.Gălășeni, gimn. Petrușeni, gimn. Braniște, gimn.Vasileuți*) și un singur liceu (*LT „L.Damian” , Rîșcani , din contul părinților*)

Transportarea

Instituția de învățământ	Numărul total al elevilor în instituție	Numărul elevilor transportați, clasele I-IV	Numărul elevilor transportați, clasele a V-a-a IX-a	Numărul elevilor transportați, clasele a X-a-a XII-a
LT „S. Lucaci”, or. Costești	347	41	38	21
Gimn. ”Gh. Rîșcanu”	599	36	31	0
LT „D. Cantemir”, or. Rîșcani	600	30	33	4
LT „L. Damian”, or. Rîșcani	185	0	6	0
LT ”E.Coșeriu ” Mihăileni	200	0	0	6
Gimn.Braniște	97	17	14	0
Gimn. Cucuieții Vechi	79	17	40	0
Gimnaziul, Gălășeni	83	16	19	0
Gimn. Malinovscoe	72	0	5	0
LT "C. Popovici", Nihoreni	269	10	16	7
Gimn. Pociumbeni	110	18	32	0
Gimn. Răcăria	116	10	25	0
LT Recea	302	40	24	7
Gimn. "V. Bogdan", Șaptebani	86	14	19	0
LT Văratice	235	16	29	11
Gimn. Vasileuți	71	8	3	0

Total transportați – 663 elevi în 18 instituții de învățământ	273	334	56
Sunt utilizate autobuze școlare procurate/arendate/din donație - 19 autobuze (10 procurate/ 5 Guvernul RM, 4 Guvernul României).			

Sesiunea 2022

Examenele de absolvire a gimnaziului

În sesiunea de examene 2022, au fost înscriși în SAPD - 533 de candidați din 27 de instituții de învățământ.

În rezultatul sesiunii de examene 2022, au promovat examenele 532 de elevi. Procentul promovabilității constituie **99,8 %**, (1 elev nu s-a prezentat).

EXAMENUL NAȚIONAL DE BACALAUREAT

La sesiunea de bază 2022, în cele 2 de Centre de bacalaureat din raion au fost înscriși în SAPD în total - 214 candidați din liceele teoretice și colegiu, dintre care 155 de candidați din liceele din subordine, inclusiv candidați respinși în anii precedenți.

Rezultatele finale înregistrate de elevii absolvenți ai gimnaziului în sesiunea de examene 2022

Anul	Nota medie	Nr. de absolvenți	Din aceștia, cu MEDIA examenului de absolvire a gimnaziului:					
			10	[9,99-9]	[8,99-8]	[7,99-7]	[6,99-6]	[5,99-5]
2019	7,5	543	14	80	143	121	139	46
2021	7,37	530	22	95	117	129	115	52
2022	7,37	532	20	63	122	158	112	57

Parametrii statistici cu referire la rezultatele examenelor de bacalaureat în sesiunea 2022

Sesiunea	Total	Promovați	Din aceștia, cu MEDIA:							Rata de promovare
			10	[9,99-9]	[8,99-8]	[7,99-7]	[6,99-6]	[5,99-5]	Respinși	
2019	143	102	0	2	9	30	32	29	41	71,33
2021	150	124	0	5	17	25	37	40	26	82,67
2022	155	128	0	5	27	47	41	8	27	82,58

Olimpiada 2022

Etapa raională a concursului școlar la disciplinele de studii a fost organizată la 17 discipline școlare cu participare a 457 de elevi și au fost acordate locuri premiate la 190 de elevi și 34 de profesori care au pregătit lotul olimpic republican:

1. LT "D. Cantemir", Rîșcani – 33 locuri premiate
2. LT "L. Damian", Rîșcani – 29 locuri premiate
3. LT "C. Popovici", Nihoreni – 26 locuri premiate
4. Gimn. "V. Dumbrăveanu", Corlăteni – 10 locuri premiate
5. Gimn. Răcăria – 5 locuri premiate
6. Gimn. Mihăileni – 4 locuri premiate

Lotul olimpic raional a prezentat raionul Rîșcani la 15 discipline de studii la etapa republicană și au fost obținute 5 locuri premiate și 4 mențiuni:

Disciplina/instituția/locul premiant	I	II	III	M
--------------------------------------	---	----	-----	---

Biologia (LT "D. Cantemir", Rîșcani)				2
Limba și literatura ucraineană (LT "C. Popovici", Nihoreni)	1	2	1	1
Limba și literatura rusă limba de instruire (gimn. Răcăria)				1
LL română alolingvi (LT "D. Cantemir", Rîșcani)			1	
Total locuri premiante	1	2	2	4

Asigurarea didactico-metodică

Elevii claselor I–IV-a, a V-IX-a din instituțiile de învățământ de toate tipurile, indiferent de forma de proprietate și statutul lor juridic, se asigură cu manuale școlare în mod gratuit de către Ministerul Educației.

În anul de studii 2022-2023, conform Schemei de închiriere, au fost asigurați cu manuale noi elevii claselor I (Abecedare), partea I și a II-a, Caietul elevului, partea I și a II-a.

Fondul de manuale creat în raion, satisface pe deplin cerințele de asigurare a elevilor, a cadrelor didactice cu manualele respective. Asigurarea cu manuale a comunității școlare din raion este satisfăcătoare.

Asigurarea cu TIC și digitalizarea

În ultimii 5 ani, 29 de instituții de învățământ au fost dotate cu **180 de calculatoare, 439 tablete**, dintre care:

- utilizate în procesul de predare la informatică - 246 computere, 202 laptopuri, 25 tablete;
- utilizate în procesul de predare – 105 calculatoare, 303 laptopuri, 189 tablete
- utilizate în scopuri administrative – 43 computere, 46 laptopuri, 3 tablete ;
- instituțiile de învățământ preșcolar, gimnazial, liceal dispun de pagini facebook;
- 12 instituții sunt asigurate cu 22 de table interactive;
- existența Clasei viitorului în gimn. "Gh. Rîșcanu", or. Rîșcani.
- 3 instituții dețin 10 seturi de roboței care implementează proiectul educațional "Robotica"; sunt utilizate eficient tabletele în cadrul lecțiilor în clasele I-IV-a;
- a fost realizată pregătirea insistentă prin Programul de *Alfabetizare digitală* a cadrelor didactice fără competențe digitale și cursuri de instruire avansată pentru cei care au competențe inițiale;
- pentru anul 2022 din componenta raională au fost alocate mijloce financiare în suma de 3263,7 lei pentru procurare a 301 de laptopuri în 27 de instituții de învățământ din raion.
- În cadrul proiectului „Digitalizarea educațională” pentru dotarea instituțiilor de învățământ secundar, gimn. "Gh. Rîșcanu" din or. Rîșcani a fost dotat cu tablă interactivă, 5 laptopuri, 2 copiatoare, în suma totală 169 475 lei.
- Raportul: instrument digital - elev în raionul nostru este unul care avantajează sistemul educațional - **6 elevi la un echipament digital.**

Implementarea programului național de educație incluzivă

În raionul Rîșcani sunt 184 de copii cu CES dintre care 51 sunt cu dezabilități. **OBIECTIVUL GENERAL pentru implementarea programului este asigurarea și respectarea drepturilor copiilor la dezvoltare, educație, protecție, re/integrare în comunitate și socializare.** Acest obiectiv se realizează de specialiștii SAP, CDS, psihologii și logopezii din raion.

Conlucrarea dintre administrația publică raională și locală

- În anul 2022, Consiliul Raional Rîșcani a contribuit la crearea condițiilor optime și a susținut proiectele locale de îmbunătățire a procesului educațional (reparații capitale și curente, contribuții la proiecte investiționale, procurări de mijloace tehnice de calcul, mobilier, utilaje ș.a.) în instituțiile preșcolare, preuniversitare și extrașcolare în sumă de circa - **5658,1 mii lei.**

• Contribuția APL de nivelul I, la crearea condițiilor optime în instituțiile de învățământ, se estimează la **1575,10 mii lei**.

În anul 2022 s-a petrecut 5 activități sportive: Campionatul Raional la Fotbal, Cupa ”Președintelui la Fotbal”, Turneul Republican la Fotbal, Campionatul Raional de Volei, Baschet și Tenis de masă, Turneul la mini-fotbal. Au fost acordate premii bănești copiilor și antrenorilor acestora pentru performanțe sportive – 14,6 mii lei.

Investiții și proiecte

Instituția	Descrierea acțiunilor	Investiții capitale (mii lei)	Proiecte (mii lei)
GRĂDINIȚE DE COPII			
IET nr.7	- Reparația capitală – 589,10 mii lei Mijloace financiare alocate: 468,7 mii lei – din proiect, 120,4 – primăria or. Rîșcani	1530,10	Ambasada Japoniei Continuarea lucrărilor de termoizolarea clădirii în sumă de 941,0 mii lei;
IET nr.10		1500,0	Ambasada SUA
IET Răcăria	Reparația capitală – 2645,3 mii lei Mijloace financiare alocate de: 2321,1 mii lei - proiect AIPA, 324,2 mii lei - <u>Consiliul Raional</u> -contribuție la proiect)	2645,3	Proiect AIPA
IET Aluniș	Construcția anexei – 1381,0 mii lei Mijloace financiare alocate: 1220,0 – din proiect, 124,0 – Consiliul Raional (procurarea cazanului) 37,0 – primăria s.Aluniș	1381,0	<u>Proiectul „Satul European”</u> Construcția anexei Grădiniței de copii din s. Aluniș, raionul Rîșcani Valoarea proiectului – 1,45 mil.lei
IET Grinăuți	Construcția pavilionului – 93,5 mii lei Mijloace financiare alocate: 70,0 – Guvernul României, 23,5 – primăria Grinăuți	93,5	Guvernul României
IET Petrușeni	Construcția pavilionului – 107,3 mii lei Mijloace financiare alocate: 85,8 – AIPA, 21,5 – primăria Petrușeni	107,3	Proiect AIPA
INSTITUȚII PREUNIVERSITARE			
Liceul Teoretic Recea	Termoizolarea exterioară a pereților clădirii	657,0	<u>Proiect „Satul European”</u> Implementarea măsurii de eficiență energetică a clădirii IP Liceul Teoretic Recea Valoarea proiectului – 5,9 mil.lei
	Reparația sălii de sport (donații)	46,0	

Liceul Teoretic „D.Cantemir” Rîșcani	Lucrări de reparații, mijloace financiare alocate de Consiliul Raional	50,0	-
L.T. Văratic	Reparația sistemului de încălzire Mijloace financiare alocate: 208,0 mii lei – Consiliul Raional, 207,4 mii lei – primăria s.Văratic	415,4	-
Liceul „E.Coșeriu” Mihăileni	Procurarea hotei – 22,0 mii lei Transportarea elevilor – 10,6 mii lei Mijloace financiare alocate de Consiliul Raional	32,6	-
Gimn. Borosenii Noi	Reparația pragului la intrarea în instituție, mijloace financiare alocate: 67,0 – din proiect, 20,0 – primăria Borosenii Noi <u>Procurarea cazanelor</u> – 144,7 mii lei Mijloace financiare alocate de Consiliul Raional	87,0 144,7	Proiect cu GAL ”Drumul gospodarilor”
Gimn. Malinovscoe	Reparația acoperișului instituției Mijloace financiare alocate: 102,0 mii lei – Consiliul Raional, 57,64 mii lei – primăria Malinovscoe	159,64	-
Gimn. Răcăria	Reparația capitală a cablului electric	69,9	-
Gimn. Rîșcani	Reparația sălii de informatică, Lucrări de reparație-amenajare a terenului pentru parcare, Lucrări de instalare a sistemului de alarmă (bug.instituției)	758,8	-
Gimn. Vasileuți	Reparația sălilor de clase (2 săli) Mijloace financiare alocate de Consiliul Raional	272,7	-
Gimn. Mihăileni	-Restituirea cheltuielilor la gaze -Instalarea cazanelor Mijloace financiare alocate de Consiliul Raional	141,10	-
INSTITUȚII EXTRAȘCOLARE			
Centrul de Creație	<u>Sustinere financiară pentru:</u> * deplasări peste hotare – 20,0 mii lei * participarea la Campionatul European de șah – 23,7 mii lei Mijloace financiare alocate de Consiliul Raional	43,7	-
Tabăra de odihnă „Vulturăș”	Cheltuieli pentru întreținere Produse alimentare	292,7	-

	Mijloace financiare alocate de Consiliul Raional		
Tabăra de sport	Proiectul tehnic, studiul de fezabilitate și prospecții tehnico-geologice Mijloace financiare alocate de Consiliul Raional	363,9	-
Stadionul „Tinerete”	Construcția și Amenajarea terenului sportiv de baschet prin instalarea dalelor din cauciuc (mijloace financiare alocate de Consiliul Raional) Lucrări de instalare a platformei pentru fitnes (Mijloace financiare alocate de Consiliul Raional Rîșcani)	230,2	-
Centrul de Tineret raional	Lucrări de reparație și amenajare: procurarea materialelor de construcții și utilaj 64,6 mii lei - mijloace financiare alocate de Consiliul Raional Rîșcani	118,10	Proiect investițional ”Fond comun pentru dezvoltarea serviciilor pentru tineri” -53,5 mii lei

CULTURA

Secția Cultură este un serviciu public al Consiliului Raional Rîșcani, care își desfășoară activitatea conform politicii de stat în domeniul culturii și strategiei de dezvoltare a raionului Rîșcani, pentru anii 2021-2025, promovată de raionul Rîșcani.

Raionul Rîșcani actualmente dispune de următorul patrimoniu cultural:

- Case și Cămine de Cultură (CCC) **- 43**
- Biblioteci **- 45**
- Școli de învățământ artistic **- 3**
- Muzeul istorico-etnografic or.Rîșcani cu 2 filiale: Corlăteni, Pîrjota.
- Colective artistice cu titlul onorific „model” **- 18**
- Bunuri de patrimoniu cultural (monumente de for public, opere comemorative de război):
Numărul total al monumentelor istorice (de arhitectură) – **99**
1 sit arheologice;
1 monument de for public;
Numărul total al operelor comemorative și de război - **36**.

Pentru organizarea lucrului, în anul 2022, s-au desfășurat 3 seminare raionale, 1 seminar zonal cu master class-uri la instrumente muzicale (Școala de Arte Rîșcani și Colegiul pedagogic Bălți) și ședința Comisiei de atestare a cadrelor bibliotecare.

Pe parcursul anului 2022, Secția cultură a organizat și desfășurat următoarele activități:

1. Festival raional al colindelor „**Astăzi s-a născut Hristos**”;
2. Festival raional al cântecului pascal „**Hristos a Înviat!**”;
3. Festivalul Portului Popular „**Port ie cu mândrie**”, sat.Petrușeni;
4. Festivalul folcloric „**Sfântă-i baștina străbună**”, or.Costești;
5. Festivalul Covorului Național „**Mihăileni - oglinda de covoare**”, la care au participat colectivele artistice din raion și din raioanele din zona de nord;
6. Festivalul etniilor „**Unitate prin diversitate**” sat. Nihoreni;
7. Festival raional al tradițiilor și obiceiurilor de iarnă „**Sfântă-i datina străbună**”

Participări la festivaluri zonale, republicane, internaționale

1. „Festivalul Horelor” ediția VIII, sat. Horești, Ialoveni. Au participat membrii ansamblului de dans popular „Moștenitorii”, or. Rîșcani;
2. Festivalul „Cine joacă horele” ediția XII-a, Palatul de Cultură mun. Bălți, Au participat membrii ansamblului de dans popular „Moștenitorii”, or. Rîșcani;
3. Festival - concurs republican „Nistrule, cu apă lină”, ediția XI-a 2022 sat. Corjova, Criuleni, Au participat membrii ansamblului de fluierași „Andrieș” din or. Rîșcani și au obținut Premiul Mare.
4. Festivalul „Bunica&Bunelul Fest 2022”, or. Fălești. Au participat colectivul folcloric «Țărăncuța», sat. Borosenii Noi și colectivul de seniori de la Casa de Cultură Horodiște.
5. Festival - Concurs „DANCE HOUSE SRL” România; au participat membrii studioului artistic „Aisedora”, or. Rîșcani și s-au învrednicit de locul I și IV.
6. Festival - Concurs Internațional de Artă „Constelația talentelor”, ediția VI-a, Chișinău. Au participat membrii studioului artistic „Flamingo”, sat. Corlăteni;

Zile Naționale și Internaționale

1. Ziua Națională a Culturii (solemnitate, program artistic);
2. Ziua Internațională a Copilului - program artistic și distractiv, or. Rîșcani;
3. Ziua Independenței - Activitate de amploare cu participarea tuturor reprezentanților APL;
- Ziua satului Nihoreni - program artistic de amploare;
- Ziua Mondială a Pedagogului - parte solemnă și program artistic susținut de Nelly Ciobanu și Vitalie Dani;
- Sărbătoarea Națională „Limba Noastră” - Program festiv;
- Hramul orașului Rîșcani, (și a altor localități).

Proiecte

1. Proiectul „Satul meu-cuib de poveste” (eseuri și desene);
2. Proiectul „Delectează-te prin lectură” ediția II, consacrat scriitorului, poetului, dramaturgului Nicolae Dabija;
3. Proiect de Promovare a Cărții și Lecturii „Delectează-te prin lectură ” ediția II, 74 ani de la nașterea poetei Marcela Benea, originară din sat. Vărativ, BPO Rîșcani;
4. Proiect Educațional Instituțional „Memori@Locală” - BPO Rîșcani;
5. Proiectul **ORIGINI**, inițiat de AO „Origini”, AO „Moștenitorii” Bălți, GAL „Drumul Gospodarilor și primăria Costești cu participarea colectivelor artistice din localitățile raionului;
6. Proiect de Promovare a Cărții și Lecturii „Delectează-te prin lectură” ediția II-a, consacrat aniversării a 90-a de la nașterea scriitorului Spiridon Vangheli. Activitate de amploare la baștina poetului sat. Grinăuți;
7. Proiect cultural „Basarabia salută Bucovina”, Suceava, România; (au participat 7 meșteri populari din raion)
8. Proiect de Promovare a Cărții și Lecturii „Delectează-te prin lectură” ediția II, consacrat aniversării de 73 ani de la nașterea poetului, publicistului Aurelian Silvestru ;
9. Proiectul Educațional Internațional **START - Lectura** - Lectura publicației „Războiul care mi-a schimbat viața”. BPO Rîșcani;
10. Proiect de Promovare a Cărții și Lecturii „Delectează-te prin lectură” ediția II, Ora de poezie în memoria poetului Dumitru Matcovschi, 83 ani de la naștere;

Mitinguri Solemne

1. Miting solemn „Mărțișoarele recunoștinței combatanților transnistreni”- 30 ani de la conflictul de pe Nistru; Monumentul ostașilor căzuți pentru apărarea Independenței și Integrității Republicii Moldova, în evenimentele tragice din Afganistan, Cernobil și Transnistria, or. Rîșcani;
2. Miting solemn de comemorare a victimelor de la accidentul nuclear din Cernobîl;
3. Miting solemn „Trei culori cunosc pe lume” dedicat Zilei Drapelului de Stat al Republicii Moldova;

4. Miting solemn, Ziua Europei, 77 de ani de la Biruință (1941-1945);
5. Miting solemn, program literar, depunere de flori la monumentul domnitorului Ștefan cel Mare și Sfânt.

Expoziții, Târguri

1. Târgul Pascal cu participarea meșterilor populari din raion;
2. Expoziția lucrărilor meșteritei Eugenia Doroș – în cadrul Zilei Internaționale a Muzeelor;
3. Expo-Târgul „Toamna la Rîșcani”; au participat meșterii populari din raion;
4. Târgul Național al Covorului, ediția IX-a organizat la Muzeul de Etnografie și Istorie Naturală.
Au participat meșteritele dinastiei Scutaru din s. Mihăileni.

Concursuri

1. Concursul republican (etapa raională) „La izvoarele înțelepciunii”;
2. Concurs raional al interpreților - vocaliști „Steaua cu noroc”;
3. Zilele Creangă - Concursul raional de inteligență „Miss Smărăndița”;

Șezători

Colectivele dramatice și ansamblurile folclorice din raion au organizat șezători în cadrul sărbătorii creștine a Sfântului Apostol Andrei „**Snoave, povești adunate, la Sfântul Andrei depănate**”. S-au petrecut în Muzeul de Istorie și Etnografie or. Rîșcani și în incinta bibliotecilor, Caselor și Căminelor de Cultură din localitățile raionului

Comemorări

Ziua Comemorării poetului **Mihai Eminescu** „**Luceafărul poeziei românești**”;
Comemorarea poetului **Petru Zadnipru**- «**Din satul Sauca vin**» - **90 de ani de la naștere**;
Comemorarea dramaturgului **Ion Luca Caragiale**-«**D-ale carnavalului**»-**170 de la naștere**
Comemorarea poetului **Grigore Vieru** «**Eu sunt poetu-acestui neam**»;
Omagierea compozitorului **Eugen Doga**- «**Un mărișor pentru compozitor**»-**85 de ani de la naștere**;
Omagierea scriitorului **Spiridon Vangheli**- «**Sub căciula lui Guguță**»- **90 de ani de la naștere**;
Comemorarea scriitorului **Marin Preda** «**Cel mai iubit dintre pământeni**»-**100 de ani de la naștere**.

Programe Artistice

Program artistic de muzică sacră în cadrul sărbătorii creștine „**Femeile mironosițe**”.
Program artistic în cadrul Zilei Mondiale a Muzicii. Școala de Arte or. Rîșcani.
În vizită la Rîșcani - duetul „**LAPICUS**” - recital muzical pentru pian susținut de Anatol Lapicus și Iurie Mahovici.

Săptămâna Cărții și a Lecturii

Săptămâna Lecturii și a Cărții pentru copii (ciclu de diverse activități);
Ziua întemeierii raionului Rîșcani - Oră istorică „**Viitor fără trecut nu există**”;

Bibliotecile raionului în număr de 45 sunt dotate cu 25 de tablete, 33 de imprimante, calculatoare conectate la internet - 125, pentru utilizatori -113 calculatoare.

Fondul de carte al bibliotecilor raionului constituie – 31 0578 de exemplare.

Numărul de cititori - aproximativ 15 mii.

Achiziția de carte în decursul anului au constituit 3 077 de exemplare.

Conlucrarea dintre Administrația Publică raională și cea locală

- În anul 2022, **Consiliul Raional Rîșcani** a contribuit la modernizarea instituțiilor de cultură și promovarea valorilor istorico-culturale cu sumă de circa - **456,9 mii lei**;
- Contribuția APL de nivelul I, la crearea condițiilor optime în căminele culturale, se estimează la **2759,53 mii lei**.

Total cheltuieli pentru întreținerea domeniului cultură a constituit – 5459,3 mii lei.

Investiții și proiecte

Instituția	Descrierea acțiunilor	Investiții capitale (mii lei)	Proiecte (mii lei)

Casa de Cultură, or. Rîșcani	Actualmente e în proces de reparație capitală Au fost alocate mijloace financiare: 300,0 mii lei de <u>Consiliul Raional</u> , 1347,2 mii lei de <u>Primăria Rîșcani</u> Au fost procurate 580 fotolii în sala mare de concerte a Casei de Cultură	1647,2 1137,0	<u>Proiectul „Satul European”</u> <i>Dotarea cu fotolii teatrale și sisteme de încălzire a sălii mari de concerte a Casei de Cultură</i> Valoarea proiectului – 1,7 mil.lei
Casa de Cultură, or. Costești	*Reparație capitală a clădirii *Renovarea acoperișului *Schimbarea ușilor și ferestrelor Mijloace financiare alocate de: Primăria Costești – 510,3 mii lei Proiect – 238,6 mii lei	748,9	Proiect GAL „Drumul Gospodarilor
Casa de cultură, sat.Borosenii Noi	S-a efectuat reparația căminului cultural, din bugetul local	144,0	Proiect GAL „Drumul Gospodarilor
Casa de cultură sat.Grinăuți	A fost dotat cu mobilier căminul cultural, mijloace financiare alocate de Primăria Grinăuți – 30,2 mii lei și 119,0 mii lei BS din cadrul proiectului	149,2	Proiect GAL „Drumul Gospodarilor
Casa de cultură sat.Nihoreni	Schimbarea ușilor și geamurilor la Casa de Cultură (mijloace financiare alocate de Primăria Nihoreni – 53,13 mii lei și 200,0 mii lei din cadrul proiectului)	253,13	Proiect GAL „Drumul Gospodarilor
Casa de cultură sat.Pîrjota	Reparația și încălzirea parțială a Casei de cultură (mijloace financiare alocate de Primăria Pîrjota – 40,0 mii lei și 154,6 mii lei din cadrul proiectului GAL)	194,6	Proiect GAL „Drumul Gospodarilor”
Casa de cultură sat.Pociumbăuți	Reparația capitală a Casei de cultură (BL) S-a procurat mobilier (140 scaune, 4 mese)	205,6 120,0	<u>Proiect Satul European</u> <i>Îmbunătățirea calității și aspectului infrastructurii publice rurale prin reabilitarea și modernizarea Casei de Cultură Pociumbăuți</i> Valoarea proiectului – 120,0 mii lei
Casa de cultură sat.Sturzeni	Reparația Casei de Cultură (blocul sanitar), mijloace financiare alocate de Primăria Sturzeni	276,5	-
Casa de cultură sat.Sverdiac	Reparația curentă a Casei de Cultură,	60,0	-
Casa de cultură sat.Vasileuți	Schimbarea ferestrelor la căminul cultural Vasileuți, mijloace financiare alocate de Primăria Vasileuți	152,6	-

Muzeul istorico-etnografic din or. Rîșcani	Investiții total, inclusiv:	86,8	-
	Confecționarea și instalarea scării în interior (31,9 mii lei - Mijloace financiare alocate de Consiliul Raional) Reparația capitală a rețelei electrice (41,2 mii lei - mijloace financiare alocate de Consiliul Raiona)	73,1	

Consiliul Raional Rîșcani a alocat mijloace financiare pentru:

- Activități culturale – 53,8 mii lei;
- Susținerea financiară a colectivelor cu titlul model „Moștenitorii”, „Aisidora” – 20,0 mii lei;
- Susținerea financiară a colectivului model „Orchestra de fanfară” din s. Zăicani – 10,0 mii lei

În gestiunea Secției Raionale Cultură se află instituțiile de învățământ artistic cu un potențial de 52 de pedagogi și circa 421 de elevi.

Reparații curente s-au efectuat în toate instituțiile de învățământ artistic:

Zăicani – 15 mii lei, Costești - 24,9 mii lei, Rîșcani –101,4 mii lei.

MEDICINA

Centrul de Sănătate Publică

Pe parcursul anului 2022, specialiștii CSP Bălți din teritoriul raionului Rîșcani au îndeplinit activități, care au fost organizate și realizate în conformitate cu planurile de lucru ale centrului prin corelarea lor în corespundere cu provocările determinate de pandemia COVID-19 și gripa sezonieră, fiind întreprinse controale de răspuns la infecție.

Analizând situația epidemiologică privind nivelul morbidității populației pe grupe de vârstă s-a constatat că populația rurală este mai afectată, sunt înregistrate a 4962 cazuri de afecțiuni ce constituie 60,2% din numărul total de maladii înregistrate în raion și respectiv la copiii până la 18 ani - 2708 cazuri, ponderea constituie 32,8%.

Patologia infecțioasă e determinată în special de IRVA – 5245 de cazuri, constituind – 63,6 %, infecția COVID-19 - 2357 de cazuri (28,6%), pneumonii – 84 de cazuri, constituind - 1,0%, varicela – 213 de cazuri, constituind 2,6%, BDA – 193 de cazuri, constituind 2,3%, tuberculoza 24 de cazuri, constituind – 0,29%.

Situația epidemiologică în anul 2022 prin infecția cu coronavirus de tip nou pe teritoriul raionului Rîșcani a derulat nefavorabil, dar cu o diminuare a cazurilor în ultimile săptămâni ale lunilor decembrie și ianuarie 2023. Procesul epidemic al infecției a derulat în continuare prin infectare cu transmitere locală. Analizând cazurile de infecție COVID-19, după categoriile de vârstă, s-a constatat, că din numărul total 2357 de cazuri, 277 au fost depistate la copii și adolescenții de până la 18 ani, ponderea constituie 11,7% din numărul total de cazuri, inclusiv 79 de cazuri la copii de 0- 2 ani constituind 3,3%, 67 de cazuri la vârsta de 3-6 ani ce constituie 2,8%, inclusiv 21 de cazuri la copiii din instituțiile preșcolare constituind 0,9%, la vârsta de 7-18 ani sunt 131 de cazuri constituind 5,5%. La populația rurală s-au înregistrat 1169 de cazuri, ce constituie 49,5% și 133 de cazuri la copiii de 0-18 ani constituind 5,6%.

Servicii medicale

Menținerea sănătății populației raionului Rîșcani este asigurată de o rețea de instituții medico-sanitare, care acordă diverse servicii medicale. Această rețea este formată din: IMSP Spitalul raional Rîșcani, Centrul de sănătate Rîșcani, în localitățile rurale - 9 centre de sănătate, 7 – oficii ale medicilor de familie cu 6 oficii de sănătate.

Pe parcursul anului 2022 la Asistența Medicală Specializată de Ambulator s-au înregistrat 72269 de vizite, inclusiv: cu scop profilactic 25841 de vizite, pe motiv de boală 46428 de vizite.

La Centrul de sănătate Rîșcani au fost 84677 vizite la medic, inclusiv: cu scop profilactic - 33959 de vizite, pe motiv de boală - 50718.

În total pe raion, numărul de vizite la medici de familie în anul 2022 au constituit: 189279, inclusiv: cu scop profilactic 121882 de vizite, pe motiv de boală 67397 de vizite.

Pe parcursul anului 2022 din Asistența Medicală Spitalicească au fost externate 7344 de persoane (sau cu 676 mai mulți față de anul 2021 – 6668), inclusiv:

- persoane asigurate 7105 sau 96,9%,
- persoane neasigurate (contra plată) – 201 pers.

Capacitatea totală a instituției (numărul paturilor în spital), la sfârșitul anului 2022 sunt - 160 unități.

Pentru modernizarea **infrastructurii de sănătate**, în anul 2022, s-a urmărit valorificarea oportunităților de finanțare din bugetul raionului Rîșcani în sumă totală de **3292,7 mii lei**, pentru următoarele lucrări:

IMSP Spitalul Raional Rîșcani, au fost alocați în total **1571,9 mii lei**, dintre care:

1. Reparații capitale la farmacie și laboratorul clinic - 967,6 mii lei;
2. Instalarea sistemului de ventilare în blocul central - 229,6 mii lei;
3. Procurarea a 2 monitoare de supraveghere a pacienților din secția reanimare - 210,2 mii lei;
4. Reparația blocului sanitar în secția chirurgie - 35,9 mii lei;
5. Procurarea dispozitivelor de prelucrare și dezinfectare a aerului cu raze UVC light - 128,6 mii lei.

IMSP Centrul de Sănătate Rîșcani: în total au fost alocați din bugetul raional **1226,0 mii lei**, dintre care:

1. Efectuarea reparației capitale și reconstrucția cabinetului de fizioterapie - 457,5 mii lei;
2. Reparația rețelei subterane, încălzirea - 201,2 mii lei;
3. Reparație subsol - 59,4 mii lei;
4. Procurarea utilajului în cabinetul de fizioterapie - 208,6 mii lei;
5. Procurarea medicamentelor și amestecurilor lactate – 299,3 mii lei.

Centrul de sănătate Costești:

1. Reparația cabinetului de triaj și a pragului – 235,4 mii lei;
2. Expertizare tehnică - 40,5 mii lei;
3. Reparația pragului la intrare OMF Petrușeni - 80,7 mii lei
4. Reparația tavanului în cabinetul de triaj OMF Petrușeni - 19,0 mii lei

Centrul de sănătate Zăicani:

1. Procurarea cazanului pe lemne și cărbuni - 94,2 mii lei
2. Procurarea unei centrifugi - 25,0 mii lei

ASISTENȚA SOCIALĂ

În perioada de referință a anului 2022, Asistența Socială și Protecția Familiei și-a desfășurat activitatea în conformitate cu Planul de activitate, Regulamentul de organizare și funcționare a DASPF aprobat prin Decizia CR, Hotărârile Guvernului RM, Ordinile, instrucțiunile MMPS RM, deciziile Consiliului raional, care au fost îndreptate spre acțiuni concrete în vederea protecției sociale a categoriilor social-dezavantajate ale populației, precum și crearea condițiilor favorabile de muncă și asigurarea activității normale a Direcției.

În anul 2022 Bugetul DASPF a fost executat în sumă de 32000,1 mil.lei.

Pe parcursul anului 2022 colaboratorii DASPF Rîșcani au acordat:

- audiența cetățenilor în diferite probleme - 3776 audieri.

Una dintre activitățile cu caracter social este lucrul cu petiționarii, au fost eliberate răspunsuri la petiție, solicitări, informații, sesizări, etc. :

- Petiții-36
- Cereri-74
- Demersuri-307
- Informații -63

- Certificate -404
- Compensație pentru serviciile de transport - inițierea și înregistrarea - 519 dosare;
- Sesizări-8
- Asigurarea unor categorii de cetățeni cu mijloace ajutoare tehnice:
-au fost asigurate 81 de persoane, au fost luate la evidență - 28 de persoane.

Pe parcursul anului 2022 s-a participat la instruirii, mese rotunde, traininguri, seminare: on-line-64, off-line-6, conferințe organizate de MSMPS, ONG. Angajații au participat la 5 instruirii în or. Chișinău, la Festivalul bunelor practici în utilizarea datelor – 3, la ateliere de lucru – 4 în or. Chișinău.

În vederea asigurării protecției sănătății și vieții persoanelor cu dizabilități și familiilor acestora, persoanelor vârstnice, familiilor cu copii în situații de risc și a celor separați de părinți sunt permanent realizate acțiuni de monitorizare de către angajații Direcției, prin serviciile sociale acordate.

Serviciul asistență socială comunitară

Pe parcursul anului, s-au petrecut următoarele ședințe:

Ședințe de supervizare lunare în grup lărgit	- 11
Ședințe de supervizare în grup mic	- 15
Ședințe/Seminare on -line	- 64
Seminare de instruire/formare cu prezență fizică	- 18
Dosare conform Managementului de caz	- 324
Ședințe de Mentorat	-15

În anul 2022, au fost acordate:

- pentru 2 familii decodere DBV (Televiziune digitală terestră);
- Ajutor financiar unic pentru depășirea crizei energetice (1000 lei) – 230 familii;
- Ajutor financiar de urgență (700lei/6 luni) - 734 familii.

Pentru perioada de raportare, Bugetul executat a Serviciului Asistență Socială Comunitară a constituit 2839,9 mii lei.

Conform datelor statistice, în raionul Rîșcani, la începutul anului 2022 sunt 13708 de persoane în vârstă și 3448 de persoane cu dizabilități cu diferite boli.

Au fost petrecute 11 ședințe și revizuite 52 de dosare a solicitanților în privința plasamentului în serviciile sociale din cadrul DASPF Rîșcani, Centre de plasament de lungă durată, temporar, a persoanelor social-vulnerabile și cu dizabilități pentru depășirea situației de dificultate.

Serviciul de îngrijire socială la domiciliu

Serviciului de îngrijire socială la domiciliu monitorizează beneficiarii cu vizită în teritoriu la domiciliu și telefonic. Numărul lucrătorilor sociali care oferă servicii-86. Lucrătorii sociali vizitează beneficiarii 2-3 ori pe săptămână conform graficului de lucru de vizită la domiciliu și a planului individualizat de asistență la necesitățile beneficiarului: livrarea produselor de primă necesitate și alte necesități .

Pe parcursul perioadei anului 2022 în Serviciul de îngrijire socială la domiciliu, au fost 749 de beneficiari, dintre care sunt 128 de persoane încadrate în grad de dizabilitate (F-41, B-55). Au fost admiși în SÎSD – 66 de persoane (dintre care 4 contra plată), sistați – 90 de persoane, suspendați – 72 de persoane. S-au petrecut monitorizări și evaluări în toate primăriile raionului, vizita la 1478 de beneficiari al SÎSD.

- Au fost petrecute 12 ședințe de supervizare;

-S-au perfectat cererile pentru acordarea ajutorului social/APRA în toate localități raionului;

-Au fost înregistrați toți beneficiarii Serviciului pe platforma – Ajutor la contor, în baza de date – compensația.gov.md, pentru a beneficia de compensații la achitarea facturilor energetice.

Pentru perioada de raportare, Bugetul executat a constituit 6094,0 mii lei.

Serviciul Asistență Personală

Beneficiari de Serviciul Asistența Personală: 172, dintre care: bărbați—81, femei -50, băieți-27, fete-14; în așteptare-70 din care: bărbați-41, femei - 29.

Au fost realizate următoarele activități:

Monitorizare - vizite la domiciliu -1132, monitorizări online și telefonice - 1019, suspendarea prestării serviciului pentru - 36 beneficiari, încetarea prestării serviciului pentru 5 beneficiari, din motivul decesului, reexamenarea gradului de dizabilitate accentuat. Au fost distribuite pleante informaționale – 300 buc., au fost instruiți inițial, instruiți continue organizate și desfășurate pentru asistenții personali – 79.

Pentru perioada de raportare, Bugetul executat a constituit 9789,7 mii lei.

Pe parcursul anului 2022, au beneficiat de foi de tratament la Centrul de reabilitare și recuperare ”Speranța” Vadul lui Vodă - 37 persoane, dintre care: 17 persoane cu dizabilități, 20 persoane în etate.

Au fost repartizate: cărucioare -11, încălțăminte ortopedică - 51, suport de mers - 3 beneficiari, Corset - 9, Bandaj - 2.

Au fost trimise 2 demersuri : 1 către AB „Pelerin” pentru a ne acorda ajutor umanitar; 2 demersuri către AID Moldova pentru a ne acorda ajutor umanitar, CREPOR, mun. Chișinău.

În anul 2022 în teritoriul raionului Rîșcani sunt 3448 de persoane cu dizabilități, inclusiv copii cu dizabilități până la 18 ani:

Grad sever - 479, Grad accentuat -1939, Grad mediu - 821, Copii cu dizabilități – 209.

În raionul Rîșcani a fost stabilită plata compensației pentru serviciile de transport: grad sever-160 lei/lună, grad accentuat-80 lei/lună, copii cu dizabilități până la 18 ani - 160 lei/ lună, AL - 90 lei /lună.

A fost stabilită plata compensației pentru serviciile de transport, la 2627 persoane cu dizabilități, dintre care 389 persoane cu dizabilități locomotorii, au beneficiat de plata compensației pentru serviciile de transport în sumă totală de 2561673,84 lei, beneficiari care au renunțat la compensația de transport în schimbul facilităților fiscale și vamale - 20 beneficiari.

ANAS acordă ajutor material anual pentru :

- **Ziua comemorării celor căzuți în războiul din Afganistan - 15 februarie**, pentru 5 persoane cu dizabilități și 2 familii, decedați în luptă a câte - 1000 lei;

- **Ziua comemorării eroilor căzuți în lupte din Transnistria – 2 martie**, 2 mame a participanților, care au căzut la datorie în acțiunile de luptă a câte - 1000 lei;

- **Ziua producerii catastrofei la C.A.E. de la Cernobîl – 26 aprilie**, 28 participanți la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E Cernobîl și o văduvă a participantului, a câte-1000 lei;

- **Ziua Victoriei asupra fascismului – 9 Mai**, 3 participanți și persoane cu dizabilități, la cel de 2-lea Război Mondial câte - 10000 lei, o persoană asimilată a participanților la război, câte - 5000 lei și 5 soții ai participanților la război, căzuți la datorie sau ai persoanelor cu dizabilități de pe urma celui de 2-lea Război Mondial decedate, câte - 1000 lei;

- **Ziua comemorării jertfelor represiunilor politice - 6 iulie**
93 persoane represați, câte 1000 lei.

S-a colaborat cu confesiunile religioase: Misiunea de binefacere ”Pelerin”, ”Armata Salvării”. Sunt încheiate următoarele acoduri de colaborare:

1. Acord de colaborare - CERI organizație internațională, ce oferă servicii sociale și de sănătate copiilor și tinerilor vulnerabili–DASPF Rîșcani(pe perioada 01.12.2021-31.12.2023);

2. Acord de colabore - CCF Moldova – Centru de plasament temporar pentru refugiați ”D.Musteață ” s. Mihaileni pe perioada de 07.04.2022-06.10.2022

3. Contract de Donație CCF Moldova cu DASPF Rîșcani din 03.06.2022

4. Acord de colaborare - Biroul de Probațiune Rîșcani Nord - DASPF Rîșcani din 14.06.2022;

5. Memorandum de colaborare AO Asociația pentru abilitarea copilului și familiei ”Ave Copiii”- DASPF Rîșcani din 17.06.2022-17.06.2027;

6. Acord de colaborare Asociația Obștească DEMOS - DASPF Rîșcani pe perioadă de 30.06.2022-30.07.2023;

7. Acord de colaborare UNHCR;

8. Acord de colaborarea cu AID MOLDOVA.

Serviciul Suport Monetar

În cadrul Serviciului Suport Monetar adresat familiilor/persoanelor defavorizate, s-a acordat ajutor bănesc în sumă totală - 209,0 mii lei pentru 57 de persoane, din care: persoane cu dizabilități -21, în sumă de 82,5 mii lei; persoane în etate – 32, în sumă 106,5 mii lei; persoane social – vulnerabile – 4, în sumă de 20,0 mii lei.

În baza rapoartelor de evaluare a necesităților, a fost acordat suport monetar pentru:

- Procurarea produselor de igienă, încălțăminte, îmbrăcăminte, a produselor alimentare și carburanților pentru prepararea hranei, procurarea carburanților pentru încălzire;
- Procurarea materialelor de construcție pentru reparația/ adaptarea locuinței la necesități, inclusiv reparația sobei;
- Procurare canapea/saltea ortopedică;
- Procurare tehnică de uz casnică, inclusiv frigider, mașină de spălat;
- Conectarea locuinței la energia electrică.

Stabilirea și plata compensației parțiale a cheltuielilor de transportare de peste hotare a corpurilor neînsuflețite ale cetățenilor RM - conform cererii depuse au fost examinate și expediate la ANAS –1 dosar, suma recompensată 13702,50 lei.

Ajutorul social/ ajutorul pentru perioada rece a anului, în anul 2022 au beneficiat de:

- Ajutor Social - 5185 de beneficiari, în suma de – 5380,25 mii lei;

- Ajutor pentru perioada rece a anului - 23104 de beneficiari, în suma de 17255,0 mii lei.

În anul 2022, au fost validate - 5190 cereri de acordare a ajutorului social sau APRA pe raionul Rîșcani, au fost eliberate - 264 demersuri pentru 132 de beneficiari, au fost examinate rapoarte și procese verbale lunare în toate primăriile raionului Rîșcani, care stau la baza încetării plății prestației.

În domeniul protecției copilului și a familiei, Direcția asigură respectarea drepturilor copilului prin servicii de consiliere, prevenire a separării acestuia de familie, propune și aplică măsurile de protecție specială pentru copiii aflați în dificultate sau cu dizabilități. În anul 2022 specialistul a participat la 218 ședințe de judecată, reprezentând interesele minorilor.

Pe parcursul anului 2022 au avut loc - 23 ședințe a Comisiei raionale pentru protecția copilului aflat în dificultate și 4 ședințe ale Consiliului pentru protecția drepturilor copilului, în care au fost examinate cazurile referitor la familiile cu copii în situație de risc, plasarea copiilor în Servicii de plasament, revizuirea activității și competențelor profesionale anuale ale APP/CCTF.

Serviciul Asistență Parentală Profesională - activează 6 familii de asistenți parentali profesioniști, în plasament sunt -10 copii. Au fost desfășurate 9 ședințe de supervizare.

Monitorizarea plasamentului copiilor în Serviciu - 137 rapoarte.

Serviciul CCTF-1(femeie) Părinte educator, în plasament - 6 copii, au fost desfășurate 9 ședințe de supervizare.

Monitorizarea plasamentului copiilor în Serviciu - 66 rapoarte.

Serviciul Tutelă/Curatelă - este un serviciu social de ocrotire și îngrijire a copilului, care oferă, temporar sau permanent, un mediu familial, substitutiv familiei biologice, necesar dezvoltării copilului și administrării bunurilor sale. În Serviciu sunt plasați - 56 copii.

Indemnizații pentru copii și tineri din servicii Tutela/Curatela, APP, CTTF.

Au beneficiat de:

Indemnizația lunară 7-17 ani – pentru 12 copii în sumă de 334534,5 lei

Indemnizația lunară peste 18 ani – pentru 15 copii în sumă de 401616,7 lei

Indemnizația unică de absolvire- pentru 19 copii în sumă de 190000 lei

Indemnizația unică pentru teză pentru 4 copii în sumă de 2000 lei

Au beneficiat:

Tutelă/curatelă pentru 56 copii în sumă de 4454957,7 lei;

Au beneficiat:

Adopția - 26 copii în sumă de 408234 lei;

Indemnizația zilnică, au beneficiat:

APP/CTTF/Tutelă pentru 56 copii în sumă de 245700 lei;

Au beneficiat de Indemnizația lunară:

APP/CCTF pentru 16 copii - 208000 lei

Serviciul Sprijin pentru Familii cu copii

Serviciul a fost inclus în pachetul minim de servicii garantate de stat.

În cadrul serviciului, s-a acordat ajutor bănesc pentru: 51 familii -109 copii, în sumă de 423,0 mii lei.

Organizarea evenimentelor publice de nivel raional, în vederea promovării familiei (Festivalul familiei, Ziua Internațională a copiilor, Ziua persoanelor în etate, Sărbătoare de Crăciun), au beneficiat:

- 700 copii au beneficiat de dulciuri în cadrul evenimentului consacrat Zilei internaționale a copilului în sumă de 20000 lei;

- 700 de copii au beneficiat de cadouri de Anul Nou și surprize în sumă de 59700 lei.

Centrul multifuncțional "Renaștere"

Pe parcursul anului 2022, în Centrul Multifuncțional "Renaștere" au fost plasați 319 persoane, dintre care:

240 - persoane în etate;

52 - persoane cu dizabilități;

4 - copii separați de părinți;

6 - cupluri părinte-copil cu componența : (5 mame, 1 tată, 12 copii).

În Centrul Multifuncțional "Renaștere" au fost petrecute toate sărbătorile preconizate în planul de activitate pentru perioada 1.01.2022-30.12.2022: sărbători de iarnă, sărbători Pascale, Ziua internațională a copilului, Ziua internațională a persoanelor în etate, Ziua internațională a Persoanelor cu dizabilități, unde le-au fost oferite diverse cadouri, donații ș.a.

În perioada anului 2022, au fost realizate acțiuni prevăzute în PIA:

-serviciu de plasament temporar pentru persoane vârstnice și persoane adulte cu dizabilități;

- serviciu cuplul părinte-copil

- serviciu de plasament de urgență/planificat al copiilor separați de părinți.

Pe parcursul anului am colaborat cu :

-IP Rîșcani în soluționarea problemelor de ordin social;

-Spitalul Raional în monitorizarea stării de sănătate a beneficiarilor;

-Spitalul de Psihiatrie Bălți în asigurarea tratamentului optim după necesitate;

-Instituții de învățământ în scopul monitorizării reușitei academice a minorilor aflați în incinta Centrului;

-ATL în scopul monitorizării, ajutorării copiilor aflați în situație de risc.

Centrul de plasament pentru persoane adulte și vârstnice "Alinare" or. Costești

Pe parcursul anului 2022 au fost plasați în C.P.P.A.V. „Alinare,, din or. Costești : -11 persoane, dintre care - 2 boschetari, 5 - persoane aflate în plasament au decedat.

Total în plasament sunt – 41 de beneficiari, dintre care:

- 9 beneficiari cu grad de dizabilitate,

- 18 pensionari,

- 1 adult

- 13 beneficiari ținuiți la pat.

Dintre ei achită 4000,00 lei - 8 persoane.

Actiunile întreprinse în privința refugiaților din Ucraina

- Colaborarea cu ONG pentru acordarea serviciilor suplimentare (distribuirea ajutorului umanitar, voucher și altele);

- Instituirea Centrului de plasament temporar pentru refugiați - **Centrul de plasament temporar pentru refugiați "Dumitru Musteață" s. Mihăileni;**
- Evidența beneficiarilor Centrului de Plasament temporar pentru refugiați.

Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani

În activitatea sa CTAS Rîșcani realizează obiectivele stipulate în Planul de activitate al Casei Naționale de Asigurări Sociale aprobat de către Directorul general al CNAS și din Regulamentul de activitate a Caselor Teritoriale de Asigurări Sociale.

Astfel, în perioada 01.01.2022 - 31.12.2022, CTAS Rîșcani a realizat următoarele acțiuni:

- au fost înregistrați și luați la evidență ca plătitori de contribuții de asigurări sociale 108 plătitori de contribuții la BASS, inclusiv: 66 - prin intermediul programei electronice RSUD; 42 – în baza cererilor;

La situația din 31.12.2022, registrul plătitorilor de contribuții la BASS din CTAS Rîșcani conține informații despre 4278 plătitori la BASS.

La situația din 31.12.2022 la evidența Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani se află 17 581 beneficiari de pensii, alocații și indemnizații, inclusiv:

1) **beneficiari de pensii și alocații** – 13 933 cetățeni, după cum urmează:

- - pensii pentru limită de vârstă -11 157
- - pensii de dizabilitate – 2175
- - pensii de urmaș – 226
- - pensii anticipate pentru limită de vârstă – 85
- - pensii ai angajaților structurilor de forță- 203
- - alte tipuri-87

Mărimea medie a pensiei (de toate tipurile) constituie 2 632,66 lei.

2) **beneficiari de alocații sociale de stat** – 1635 persoane.

Mărimea medie a alocației sociale de stat constituie 1338,82 lei.

În scopul realizării drepturilor cetățenilor privind protecția socială, pe parcursul perioadei 01.01.2022 – 31.12.2022, au fost stabilite, recalulate, reexamine și prelungite prestații sociale în baza cererilor depuse de cetățeni în corespundere cu cadrul legislativ-normativ în vigoare. Astfel :

- au fost recepționate -1966 cereri de stabilire, recalculare, prelungire și reexaminare a prestațiilor sociale;
- au fost stabilite - 606 pensii pentru limită de vârstă;
- au fost stabilite - 75 pensii de dizabilitate ;
- au fost reexamine - 604 pensii pentru limită de vârstă;
- au fost stabilite - 230 alocații sociale;
- au fost stabilite indemnizații unice pentru familiile pensionarilor decedați din rândul militarilor instituțiilor de forță – 6;
- au fost stabilite indemnizații în cazul decesului unuia dintre soți – 29;
- au fost stabilite 63 indemnizații paternale;
- au fost stabilite 1421 indemnizații adresate familiilor cu copii;
- au fost stabilite 79 ajutoare de șomaj;
- au fost perfectate 764 dispoziții de plată a ajutorului de deces din 764 cereri adresate;
- au fost acordate 56 ajutoare materiale unice participanților la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobâl.

Pe parcursul anului 2022 au fost eliberate 90 de bilete de tratament balneosanatorial și acordate 36 compensații bănești în schimbul biletelor de tratament.

Direcția Ocuparea Forței de Muncă

În conformitate cu planul de acțiuni pentru anul 2022, în scopul sporirii șanselor de angajare a șomerilor și persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, a asigurării tranziției la piața muncii prin implicarea în măsuri de ocupare a forței de muncă și a creșterii gradului de protecție a cetățenilor în procesul de emigrație în scop de muncă și acordarea serviciilor cu scopul

integrării pe piața muncii a cetățenilor reveniți de peste hotare, a întreprins următoarele măsuri de stimulare a ocupării forței de muncă:

Numărul șomerilor oficial înregistrați (la sfârșitul perioadei) este de 1070 persoane, inclusiv: bărbați – 485, femei – 585, cu 90,4% față de anul precedent.

Beneficiază de **ajutor de șomaj** la finele perioadei de raportare 68 persoane, inclusiv: bărbați – 30, femei – 38, cu 68,7% față de anul precedent.

Numărul șomerilor plasați în câmpul muncii - 136 persoane, dintre ei:

bărbați – 34, femei – 102, cu 106% îndeplinire față de anul precedent.

Cuquantumul mediu al ajutorului de șomaj este de 1603,11 lei, cu 130% față de anul precedent;

În anul 2022 se dețineau **417 locuri de muncă vacante**, cu 187% îndeplinire față de anul precedent.

Numărul persoanelor disponibilizate pe parcursul anului au fost – 2 persoane: 1 –bărbat, 1 – femeie.

Numărul persoanelor care au absolvit cursurile de perfecționare, total – 16 persoane, dintre ei: bărbați – 3, femei – 13, cu 94,1% îndeplinire față de anul precedent.

Numărul persoanelor care au absolvit cursurile de perfecționare, plasate în câmpul muncii – 14 persoane, dintre ei: bărbați – 2, femei – 12, cu 116,7% îndeplinire față de anul precedent.

Cuquantumul mediu al ajutorului de șomaj – 1888,2 lei.

Inspekția pentru Protecția Mediului

Inspectorii I.P.M.Rîșcani, conform planului de activitate, au inspectat întreprinderi, agenți economici și persoane fizice din raion în vederea respectării prevederilor legislației ecologice în vigoare, perfectarea actelor pentru obținerea autorizațiilor de emisie a poluanților în atmosferă sau de folosință specială a apei.

Au fost întreprinse 127 raiduri de control privind salubritatea localităților, 267 raiduri de control pentru stabilirea și contracțurarea cazurilor de braconaj și tăierilor ilicite, pescuit ilicit.

Concomitent, colaboratorii I.P.M.Rîșcani :

au efectuat controale la personae fizice și persoane cu funcție de răspundere întocmind 304 acte de inspectare privind respectarea legislației ecologice la următoarele compartimente:

Sol – 30	Flora-fauna – 164	Aer – 2	Subsol – 0
Chimia – 0	Deșeuri – 92	Apa – 11	Complex – 4

Au fost întocmite 330 procese verbale persoanelor fizice, persoanelor juridice, persoanelor cu funcții de răspundere pentru încălcarea prevederilor legislației ecologice precum: depozitarea în locuri neautorizate a deșeurilor menajere și animaliere, încălcarea regulilor sanitare din localitățile urbane și rurale, încălcarea regulilor de vânatoare și pescuit și tăieri ilicite, activitatea întreprinderilor fără autorizație de mediu pentru funcționare.

Au fost efectuate controale planificate și inopinate a 128 de persoane juridice pentru încălcarea prevederilor legislației ecologice.

Au fost examinate, conform competenței, 69 de materiale de control remise de către IP Rîșcani.

Au fost aplicate amenzi în baza proceselor verbale proprii în sumă de 345950 lei, dintre care au fost achitate în termen de 72 ore - 174325 lei.

Au fost calculate prejudicii cauzate mediului în sumă de - 41626,88 lei.

În perioada din 21.03.22 până la 30 aprilie 2022, I.P.M. Rîșcani a organizat și monitorizat organizarea activităților de salubritate și amenajare a localităților urbane și rurale în cadrul Concurșului Național „Cea mai modernă, mai salubră și mai amenajată localitate”, Acțiunii-concurs „Râu curat de la sat la sat”, cu organizarea acțiunilor de lichidare a gunoiștilor nesancționate din zona de protecție a râurilor și bazinelor acvatice în intra și extravilanul localităților.

A fost verificată starea poligoanelor de depozitare a deșeurilor și coordonate și luate la evidență gunoiștile stihiiice și neautorizate create în localitățile raionului.

În cadrul Bilunarului de primăvară 2022 au fost întocmite 30 acte de inspectare, 48 procese verbale de contravenție la persoanele fizice și persoanele cu funcții de răspundere. Cele mai

amenajate localități și în care s-au desfășurat activ acțiuni de salubritate și amenajare sunt: primăriile s. Mihăileni, s.Văratice, s. Zăicani. Localitățile mai puțin amenajate: s. Aluniș, s. Borosenii Noi, s. Horodiște, Pociumbeni, Pociumbăuți.

În perioada din 12.09.22 până la 31.10. 2022, I.P.M. Rîșcani a organizat și monitorizat desfășurarea eficientă a Campaniei de Toamnă de salubritate și amenajare a localităților de pe teritoriul r. Rîșcani.

În cadrul Zilei Naționale „Un arbore pentru dăinuirea noastră” a fost distribuit material săditor din Fondul Național de Mediu pentru primăriile din raionul Rîșcani. În lunile octombrie-noiembrie au fost plantați în localitățile din raionul Rîșcani circa 12930 de puiți de arbori.

A fost asigurată funcționarea mecanismului de semnalare, inclusiv anonimă și examinarea a 70 de petiții din localitățile din raion.

Pe parcursul anului 2022 au fost acumulate :

- 174325 lei prin achitarea în termen de 72 ore, în urma aplicării sancțiunilor de amendă persoanelor contraveniente.
- 24320 lei în urma prestării serviciilor acordate de inspectorii I.P.M.Rîșcani,
- 41626,88 lei în urma înlăturării prejudiciilor cauzate mediului.

POLIȚIA

Pe parcursul anului 2022, activitatea Inspectoratului de poliție Rîșcani al IGP a fost desfășurată cu respectarea strictă a prevederilor legale.

Obiectivul primordial l-a constituit realizarea integrală a activităților menite să asigure creșterea nivelului de încredere a societății în Poliție și a calității serviciilor prestate comunității, precum și asigurării respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Analiza criminalității

Analiza efectuată la acest compartiment pe parcursul a 5 ani, denotă faptul că, IP Rîșcani menține sub un control adecvat și reacționează prompt asupra schimbărilor în fonul infracțional din teritoriul deservit.

Astfel, pe parcursul anului 2022 au fost înregistrate 317 infracțiuni, dintre ele fiind descoperite 254 infracțiuni, sau 80,1 %.

Asigurarea informării oportune a populației cu privire la măsurile de securitate necesare pentru prevenirea victimizării, siguranța personală și protecția bunurilor materiale, precum și colaborarea cu instituțiile de învățământ și organizațiile neguvernamentale în scop de pregătire antiinfracțională a populației constituie una din prioritățile activității Poliției.

Astfel, în perioada anului 2022, angajații Inspectoratului de poliție Rîșcani au organizat și desfășurat 900 de activități de informare și sensibilizare, total fiind informate - 20000 de persoane, după cum urmează:

- întruniri cu cetățenii – 82 de activități de informare și sensibilizare pe diferite domenii, fiind informați 810 de cetățeni;
- cu tineretul studios (colegii, școli profesionale etc.) – 750 de activități, fiind informați 14600 de tineri;
- cu colectivele de muncă – 150 de activități, fiind informate 5800 de persoane

De asemenea, în perioada de raport, angajații Poliției au organizat și desfășurat 560 de razii în vederea descurajării comportamentului delincvent prin prezența masivă a polițiștilor și realizării activităților de prevenire și combatere a fenomenului infracțional, precum și restabilirea gradului de siguranță în comunitate.

Activități de informare și sensibilizare specializate pe domenii

-pe domeniul activității de supraveghere a circulației armelor cu destinație civilă, în vederea prevenirii incidentelor cu folosirea și aplicarea acestora, sporirea nivelului de conștientizare a necesității de înregistrare a armelor de foc, de predare a armelor de foc deținute ilegal și reducerea cererii, au fost desfășurate 90 de activități de informare a căror beneficiari au fost 1790 de cetățeni, fiindu-le distribuite 700 de pliante cu informații utile și recomandări.

- pe domeniul siguranței și protecției copiilor, în vederea prevenirii delincvenței juvenile și

reducerea nivelului de victimizare în mediul copiilor, formarea deprinderilor de siguranță, educația în spiritul respectării legislației și a normelor sociale de conduită de către copii încă de pe băncile școlii, au fost desfășurate 510 activități de informare ai căror beneficiari au fost 7400 de copii, fiindu-le distribuite 3050 de pliante cu informații utile și recomandări. Pe domeniul dat au fost realizate 16 publicații pe rețele web;

- pe domeniul prevenirii violenței în familie, în vederea eliminării tuturor formelor de violență împotriva femeilor, sensibilizării opiniei publice cu privire la cadrul legal-normativ existent în prevenirea și combaterea violenței în familie, asigurarea protecției victimelor, precum și mobilizării autorităților centrale și locale și a comunității de a participa activ la prevenirea și combaterea acestui flagel, au fost desfășurate 120 de activități de informare ai căror beneficiari au fost 610 de cetățeni, fiindu-le distribuite 450 de pliante cu informații utile și recomandări;

- pe domeniul prevenirii consumului de alcool și diminuării consecințelor, în vederea excluderii folosirii băuturilor alcoolice și promovarea modului sănătos de viață au fost desfășurate 90 de activități de informare ai căror beneficiari au fost 600 de cetățeni, fiindu-le distribuite 400 de pliante și flyere cu informații utile și recomandări.

- pe domeniul promovării politicii antitutun, în vederea respectării prevederilor legale, reducerii daunelor pentru sănătate generate de consumul produselor din tutun și de expunerea la fumul de tutun, au fost desfășurate 450 de activități de informare ai căror beneficiari au fost 1200 de cetățeni, fiindu-le distribuite 300 de pliante și flyere cu informații utile și recomandări. Pe domeniul dat nu au fost realizate publicații în presă (rețele web);

Analiza dinamicii accidentelor

Pe parcursul anului 2022 pe teritoriul r-nului Rîșcani, au fost înregistrate 224 de accidente rutiere, 18 accidente grave, în rezultatul cărora 9 persoane au decedat, iar 12 persoane a fost traumatizate grav și 206 de accidente rutiere soldate cu deteriorarea neînsemnată a vehiculelor.

PROIECTELE REALIZATE 2022

Un aspect important al strategiei de dezvoltare este că APL atrag investiții prin proiecte naționale și europene de finanțare și asistență. Aceste proiecte reprezintă o oportunitate de dezvoltare în ritm rapid, lucru de care comunitatea are nevoie pentru a-și atinge obiectivele propuse.

Astfel, în anul 2022, din unele informații transmise de 16 primării aceste autorități au atras mijloace de la Guvernul Republicii Moldova, AIPA prin GAL ș.a. prin proiecte, în suma totală valorificată de 101006,44 mii lei și anume:

mii lei

Nr. crt	Primăriile	Proiect	Suma	Descrierea lucrărilor
1	Primăria Aluniș	Satul European	1220,0	Construcția anexei Grădiniței de copii din s. Aluniș, Suma proiectului 1,5 mln.
2	Primăria Borosenii Noi	GAL	67,0	Reparația pragului la intrare-Gimnaziul Borosenii Noi
3	Primăria Corlăteni	Satul European	250,0	Constructia terenului de tenis si dotarea cu utilaj sportiv in cadrul stadionului sportiv multifunctional s. Corlăteni Valoarea proiectului – 900,0 mii lei
4	Primăria Costești	Satul European AIPA	1204,44 238,6	1) Imbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă în satul Damașcani Suma proiectului – 9,2 mln. lei 2) Reparația capitală a Casei de Cultură or. Costești:

				*Renovarea acoperișului *Schimbarea ușilor și ferestrelor
5	Primăria Grinăuți	GAL (AIPA) Guvernul României (FISM)	119,0 70,0	1) Dotarea cu mobilier a căminului cultural Grinăuți 2) Construcția pavilionului la grădinița de copii Grinăuți
6	Primăria Hiliuți	Satul European Ambasada Poloniei	250,0 206,0	1) Asigurarea securitatii populatiei prin instalarea corpurilor de iluminat stradal in s. Hiliuti <u>Suma proiectului 250,0 mii lei</u> 2) Iluminarea stradală
7	Primăria Mihăileni	Proiectul "MĂ IMPLIC" GAL PNUD	948,0 40,0 289,6	1) Colectarea deșeurilor solide, salubritatea teritoriului, mijloace financiare de la Fundația Centrul Moldoelvețian pentru cooperare SKAT, suma totală- 1200,0 mii lei; 2) Modernizarea sistemului de video proiecție 3) Panouri fotovoltaice la Centrul Multifuncțional D.Musteață
8	Primăria Nihoreni	GAL (AIPA)	200,0	Schimbarea ușilor și geamurilor la Casa de Cultură Nihoreni
9	Primăria Pîrjota	GAL	154,6	Reparația și încălzirea parțială a Casei de cultură Pîrjota
10	Primăria Petrușeni	AIPA GAL	85,8 75,6	1) Construcția pavilionului la grădinița Petrușeni; 2) Teren de joacă
11	Primăria Pociumbăuți	Satul European	120,0	Îmbunătățirea calitatii și aspectului infrastructurii publice rurale prin reabilitarea și modernizarea Casei de Cultura Pociumbăuți Suma proiectului – 120,0 mii lei
12	Primăria Răcăria	GAL (AIPA) AIPA	194,4 2321,1	1) Procurarea mobilierului (Scaune) la primărie; 2) Reparația capitală grădinița de copii Răcăria
13	Primăria Rîșcani	Satul European	1137,0	Dotarea cu fotolii teatrale și sisteme de încălzire a sălii mari de concerte a Casei de Cultura Rîșcani Suma proiectului – 1,7 mln.lei
14	Primăria Recea	Satul European	657,0	Implementarea măsurii de eficiență energetică a clădirii IP Liceul Teoretic Recea Suma proiectului – 5,9 mln.lei
15	Primăria Șumna	GAL	66,5	Restaurarea sondei arteziene în s. Șumna
16	Primăria Vasileuți	GAL (AIPA)	191,8	Renovarea rețelei de iluminare stradală
	Total, Satul European		4 838,44	

	Total, GAL (AIPA)		3 754,4	
	Total altele		1 513,6	
*	TOTAL	-	10 106,44	-

Stimați consilieri!

Pentru realizarea în întregime a obiectivelor propuse în Strategia de Dezvoltare, misiunea administrației constă în faptul de a contribui în mod direct la bunăstarea populației raionului Rîșcani, de a formula și aplica politici publice care să sprijine dezvoltarea economică și socială a raionului prin crearea unui mediu economic și social prosper, sănătos și activ, capabil să asigure bunăstarea cetățenilor. Doar prin buna conlucrare și colaboare cu toate instituțiile sus menționate, administrația publică locală va deține un instrument de lucru eficient prin care să-și aplice în mod controlat și structurat politicile publice, urmând pașii și alternativele de dezvoltare a localității prin:

Durabilitate - Îmbunătățirea condițiilor de trai pentru toți locuitorii raionului;

Competitivitate - Dezvoltarea economiei proprii în context local, regional și național;

Sprijin financiar - Facilitarea accesului la un spectru larg de surse de finanțare (pe bază de proiecte), pentru a satisface nevoile de investiții și dezvoltare;

O bună administrare - Răspunsul rapid și eficient la problemele comunității prin responsabilizarea autorităților locale. Organizarea de parteneriate eficiente cu societatea civilă din regiune.

Mulțumesc vicepreședinților, secretarei consiliului, șefilor de direcții, secții și servicii, tuturor angajaților din aparatul președintelui, subdiviziunilor consiliului raional, serviciilor descentralizate, consilierilor raionali, administrației publice de nivel I, dar și fiecărui colaborator în parte pentru efortul și munca de zi cu zi.